

9307/22
I

Poštnina plačana v gotovini.

II. LETO

1924

LJUBLJANA

Mladenke,

ki hočete postati dobre gospodinje, si omislite sledeče knjige:

SLOVENSKA KUCHARICA, velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 barvanimi tabelami s 193 slikami v naravnih barvah. Sedma izpolnjena in pomnožena izdaja. Priredila **S. M. Felicita Kalinšek**. Cena okusno opremljeni knjigi, vezani v celo platno Din 220.—.

SADJE V GOSPODINJSTVU. Navod k ravnanju s sadjem, sadni uporabi in konserviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinje in dekleta priredil **M. Humek**. Knjiga obsega 13 barvanih prilog in 42 slik. Cena Din 30.—.

NAŠE GOBE. Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob, s 75 barvanimi tabelami. Sestavil **Ante Beg**. Slike izvršil Dragotin Humek, ravnatelj mešč. šole v Mariboru. Cena vezani knjigi Din 100.—.

NASVETI ZA HIŠO IN DOM. Po raznih virih priredil **I. Majdič**. Cena Din 32.—, vezano Din 48.—. — Za vsako gospodinjstvo velevažna in koristna knjiga.

GOSPODINJSTVO. Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Šolam in gospodinjam sestavila **S. M. Lidvina Purgaj**, bivša voditeljica gospodinske šole v Ljubljani. Zdravstveni del spisal **dr. Fr. Dolšak**. Drugi pomnoženi natis s 156 slikami. Cena Din 40.—.

SLOVENC. Zemljepisni, zgodovinski, politični, kulturni gospodarski in socijalni pregled. Napisal **Fran Erjavec**. Cena vezani knjigi Din 60.—. — Vse, kar more koga o Slovencih zanimati, je zbrano v tej knjigi, ki je za vsakega neprecenljive važnosti. Služila bo posameznikom in društvom. Predavateljem pa nudi neizčrpen vir.

ZEMLJEPISN **ATLAS** kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sestavil **Anton Melik**. Cena Din 32.—.

Dalje priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani sledeče knjige:

Zdravilna zelišča. Prirejena po knjizi Ivana Küntzlerja. Cena Din 8.—.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravljenju. Cena Din 18.—. Obe knjigi nas učita, da si navadno za drag denar kupujemo zdravila, katera bi lahko doma sami zastonj in bolje priredili.

Pravila za oliko. Spisal dr. J. Dostojen. Cena Din 30.—.

Junakinja iz Štajra. (Štef. Schwertner). Nemški spisala E. pl. Handel-Mazzetti. Prevel dr. Josip Jerše. — Cena vezani knjigi Din 60.—.

Kraljica mučenica. Zgodovinski roman iz 16. stoletja. Španski spisal P. L. Coloma. Po šesti izdaji prevel Franc Poljanec. Cena knjigi Din 24.—, vezani Din 32.—.

Poezije. Zložil S. Gregorčič. Životopis napisal Ivan Dornik. I. zvezek. — Cena broširani knjigi Din 20.—, vezani Din 32.—.

Šotor mlru. Poezije zložil Silvin Sardenko. Cena Din 12.—.

Poezije. Fr. Levstik. Trije zvezki po Din 16.—, vezan po Din 20.—. Prvi do tretji zvezek skupaj vezan Din 40.—.

Zahtevajte brezplačno popolen cenik knjig!

LETO II.	VIGRED	JANUAR.
1924	DEKLIŠKI LIST	ŠTEV. 1.

MISLI.

P. ROMAN O. F. M.

Vsako srce je sebi in drugim uganka — samo Bogu ne.
Srečo objemi lahno, lahno — zakaj prenežna krila metuljčkov ima.
Sočutje je najboljša uteha, ker tolaži brez besed.

Ena sama noč brez spanja nam nudi večkrat več luči in solnca
nego cela vrsta najbolj jasnih dni. — Hilty je napisal v takih no-
čeh svojo najlepšo knjigo, polno globokih misli: „Za noči brez
spanja“.

Grenkost vseh radosti je minljivost in minljivost je zlata kaplja v
kelihu bridkosti.

Plemenito srce ne povzdiguje sebe, temveč nezavedno druge k sebi
dviga.

Naj bo kakor hoče; dokler ti je Marija mati — ti je Bog — oče.

IZ DNEVNIKA.

TADEJA.

29. decembra 1922.

Leto se bliža koncu in zadnji listi dnevnika se polnijo. Kot molitvenik se
mi zdi moj dnevnik. V urah hrepenenja, trpljenja, radosti, mi je edini pri-
jatelj. Prelistavam ga in čitam, zaupam mu vse. In zdi se mi, da mi iz
njegovih vrstic veje tolažba.

Vsa moja mladost, jasna in mračna, polna slutenj, drhtenj in pričako-
vanja, leži v teh listih. Kos moje duše, ne, vsa duša je v njem.

In ko te liste čitam, ko iznova ožive vsi dogodki v moji duši, se mi v nji
rodi zahvala in prošnja:

„Gospod, zahvalim Te za vse trpljenje, ki si mi ga poslal v teh letih, za-
hvalim te za vse radosti, ki sem jih užila.

Eno pa Te prosim, Gospod. Ako mi pošlješ trpljenje, daj mi tudi moči.
Moči, ki prenese, premaga vse, saj veš, kako sem slaba. Minulo je jutro mojega
življenja in dan se nagiba k poldnevu.

Še eno te prosim, Gospod! Veš, poklicana sem, da koristim bližnjiku. Zanj hočem in moram delati. Gospod, prosim te, daj mi krepke volje, take, ki ne omaga nikoli!

1. januarja 1923.

Novo leto se je pričelo in življenje gre svojo pot . . . Gospod, s teboj ga pričenjaj. Silno moč čutim v sebi. Mora, mora priti ta moč na dan. Vem, da bo. Če pa bo koristila ali škodovala, ne vem. Gospod, usmeri mojo pot, da bo šla do cilja, ki bo vreden Tebe.

Gospod! Bližam se življenju. Če ne mislim na Tebe, se življenja bojim, a ob misli nate, se čutim krepko in močno.

Gospod! Ti edini veš, da sem v urah bridkosti obupovala in dvomila nad Teboj. Veš pa tudi, da so bili dnevi, ko Te ni bilo v srcu, najtežji; noči, ko sem dvomila nad Tvojo resničnostjo, najstrašnejše. Veš, Gospod, kako sem srečna, ko sem te našla.

Gospod!

S Teboj začenjam novo leto, s Teboj ga hočem nadaljevati in končati. Če boš Ti z menoj, bom dosegla vse . . .

MOST.

NOVOLETNA ZGODBA — SLAVKO SAVINŠEK.

3imskotiha, zvezdnatojasna noč. Počasi, počasi vali reka Leta srebrne valove mimo obrežij tega in drugega sveta. Stari brodnik Karon, ki že stotisočletja prepeljava čez reko duše umrlih na oni svet, vesla z natovorjeno ladjo čez reko. Tiho pesem poje sam pri sebi in strmi v srebrno valovje.

Ravno sredi reke je s čolnom, ko naenkrat v njej mogočno zašumi, kot bi se zrušila gora vanjo in preko preplašenih duš se dvigne iz nje krasen most. Ogrodje njegovo je zlato, tlakovano s srebrom, okraski so iz biserov, ograja dijamantna. O, to se blišči vsa ta krasota v svitu trepetajočih zvezd in smehtajoče se lune, tisoči žarkov in plamenov trepečejo od mostu do vodne gladine in se igrajo v srebrni vodi kot neugnani, razposajeni otroci . . .

Stari Karon ustavi čoln. Duše, vse v strahu, ga vprašujejo, kaj naj pomeni vse to. O, ne veste? Staro leto bo šlo na oni svet, rodilo se bo novo leto in pohitelo med zemljane. Vsako noč, ko dokonča staro leto svoj tek, se dvigne uro prej iz reke ta veličastni most. Preko njega gre staro leto na oni svet, preko njega steče novo leto na zemljo. Ker stari Karon in njegov čoln nista vredna nositi in voziti dvojce tako dragocenih bitij. In tiho, prav tiho pripomni: „Ker bi se staro leto v mojem čolnu ustrašilo mnogih duš in drobno novo leto, nežno, nedolžno in prozorno, bi se omadeževalo v čolnu, ki vozi mnogo črnih, grešnih duš!“

In glej čudo: srebrni valovi reke Lete obstanejo v teku, čoln obstane; duše trepetaje zro na most. Tam od zemeljske strani stopi nanj snežnolas, sključen, betežen starec, v dolgi oguljeni rujavi halji. Na dve palici se opira v počasni, počasni hoji. Trudno leze po mostu dalje, v sredi se ustavi, vzdihne globoko. Truden dvigne glavo in upre oči, kalne od starosti, na drugo stran mostu: ali most trepeče pod težkim bremenom.

O, in na oni strani: svetla, biserna zvezdica se ustavi tik pred obrežjem, se zadovoljna nasmehne in iz svojih zlatih las izmota majhno majceno detece in je

postavi na kraj mostu. Žarka svetloba oblije detetovo postavo: majhne udke ima, drobne rokice, drobne nogice, rdečelično glavico oblito s slapom svetlozlatih las. Velike, modre oči se radovedno posmihajo v novi svet in srebrne peroti poženo na plečicah in prično rasti, rasti . . .

Z drobcenimi koraki steče po mostu dalje in se ustavi pred starcem. Ob palici mu zleze v naročje, drobni rokici mu ovije krog vratu in ga poljublja dolgo in pristrčno. Starcu teko solze po razoranih licih, ustnice šepčejo nežne besede, a tako žalostne, tako žalostne obenem. Detetu so peroti medtem že toliko zrastle, da se z njimi spusti na tla. Pred starcem poklekne; sivi mož počasi dvigne roko, med solzami blagoslovi malega otročiča. Pa stopi mimo njega dalje: počasi, počasi koraka po mostu na drugi breg; ozira se med potjo pri vsakem koraku nazaj: težko, težko je njegovo slovo . . .

Na kraju mostu obstane. Otrok, ki je klečeč zrl za njim, se v tem trenutku dvigne in obrne, poroti mu poženo v širjavo in že steče na zemeljski breg.

In glej: iz srebrnih rečnih valov se dvigne človek — bog Pozejdon s silnim trizobom, udari med grmečim grohotom ž njim po mostu, da se sesuje v reko in izgine v njej. Rdeč, mogočen blisk šine od vzhoda proti zahodu, vse stvarstvo vztrepeta. Stari mož se sesuje v prah, ki ga veter v orkanskem vršenju razprši in raztrese bliskoma v nič. Zlati otrok pa se požene v tem trenutku kvišku, peroti mu zrastejo v neizmernost, objamejo vso zemljo od iztoka do zapada in jo pokrijejo od severa do juga ter vso oblijejo z žarko svetlobo. Na velikanskih kristalnih krilih vzplove otrok, ki že v dečka raste, med zemeljske prebivalce . . .

Reka Leta zašumi in požene srebrne valove v tek. Stari Karon pa strmeč za otrokom in ves sključen vase tiho, tiho šepče: „O, s tabo tisoč sreč, ti mlado novo leto!“

HAVE 1923!

ŠKENDER.

Kes in bridkost v očeh,
skrb na obrazu, smeh,
v gumbnici vel bršljin,
v roki ospel jazmin —

Kdo si bil, starec?
Kam zginil si v noč?

„Pomoč!“

Pljusnilo je v gluho temó
kakor da v vodo pal je nekdo,

Polnoč. —

BLAŽENA CVETKA NEBEŠKIH LIVAD . . .

MISLI OB OLTARJU MALE TEREZIJE. — V. Z.

O, naj zaveje po naših gredicah
ljubezni pomlad! — — —

Kako smo srečne, da nam sije jasna Zvezda, ki obseva zlasti bela, dekliška pota s svojo ljubečo zaupnostjo in otroško preprostostjo. K njej se ozira tisoč in tisoč src, predvsem dekliških src, ki stopajo pod njenim praporom. Kot vodnica križarske vojske ljubezni hiti pred nami in nas navdušuje s svojim idealnim geslom:

„Moj poklic je ljubezen“.

V njeno šolo vstopimo, da nam razodene skrivnosti svojih globin, da se navzamemo one plemenitosti in velikodušnosti, ki je njo povzpela do rajskih višin in ji ovila deviško čelo z gloriolo blaženstva.

Bliza se Božič, tisti sveti praznik, ko bodo odmevali angelski spevi miru in ljubezni. Naj bi našli pot tudi v naše žejno srce!

Ljubezen rodi ljubezen!

Zatecimo se k blaženi Tereziji od Deteta Jezusa, dehteči karmelski Roži, in pogledjmo, kako ona stopa po sledovih večne Ljubezni! Mala Terezija nam je s svojim zgledom jasno zarisala stopinje in pri njej se hočemo učiti ljubezni, predvsem dejanske ljubezni do bližnjika.

„Prava ljubezen obstoji v tem, da potrpežljivo prenašamo bližnjikove napake, da opravičujemo njegove slabosti in se jim ne čudimo. Vsaka najmanjša bližnjikova čednost pa nam je v vzpodbudo. — Prava ljubezen pa ne sme ostati skrita v srčnih globinah!“

To so besede blažene Cvetke, ki jim je sledila z vso odločnostjo. Kakor je bila sama angel ljubeznivosti in je njen vedri nasmeh bil kot solnce v temno zidovje svete tihote, tako bodimo tudi me angeli miru, da bo tudi naš prihod solnčni žarek v mračni dan. O, nosimo me mladenke, ki se zbiramo okoli „Vigredi“, v tožna, trpeča srca svetlih solnčnih žarkov, dehtečega cvetja pomladi!

In ko skušamo v sebi pomnožiti ljubezen do bližnjika, pa nas morda zli duh spomni te ali one napake soseseter, tedaj se skušajmo domisliti njihovih čednosti in dobre volje. Mislimo kakor je mislila blažena Terezija. „Če sem jo (katero sestro) enkrat videla, da je padla, je pa gotovo na drugi strani nešteto krat zmagala, a to zmago ponižno prikriva. Možno je tudi, da je dejanje, ki se mi zdi napačno, opravljeno z dobrim namenom — čednostno.“ Zamisliti se je tudi treba v notranjost bližnjika, v okoliščine, v katerih živi, in kmalu nam bo razjasnjen vzrok ali namen tega ali onega čina, katerega smo morda obsojale . . .

Učimo se pri blaženi Tereziji pravil za družabno življenje. Treba je mnogo potrpeti in mnogo žrtvovati, a Blaženka nas tolaži: „Samo prvi korak na tej poti stane premagovanja. Plačilo ljubezni je veliko že na tej zemlji!“

Med zakladi njenih zapiskov je nešteto zlatih mest, smernic za romanje po polju ljubezni. Na priliko. Iščimo družbe onih, h katerim nas naravno nagnenje najmanj vleče. Bodimo jim usmiljene sestre, ki svetijo z vedno enako veliko, tiho pomočjo, kakor zvezda v temni svet, poln sovraštva in nepotrpežljivosti, zvezde, ki vžigajo povsod globoko hrepenenje po vsem, kar je lepega in dobrega. Potrpežljiva ljubezen je ona steza, ki vodi do vsakega srca, je oni ključ, ki odpira tudi zaklenjene kamrice.

Če je ljubezen globoko ukoreninjena v duši, se zrcali tudi na zunaj. In tu nam kliče Terezija:

„Trosite cvetja na življenske steze bednih, tožnih, zapuščenih! Trgajte cvetje svojih dehtečih gred zlasti ve, dekliške duše, ki poznate tajno hrepenenje po ljubezni. Čimbolj boste z ljubeznijo obsipale druge, tembolj bodo naraščali studenci vaših globlin in se polnili z večnimi dobrinami.“

Ali ne zveni ta klic najlepše v sedanje dni, ko se bliža s skrivnostnimi koraki Božič, praznik ljubezni, praznik dekliških src? — Trosimo cvetja vsem, s katerimi pridemo v dotiko. Kdaj? Kako? Kje? Vprašajmo svojo blaženo Vodnico. Ljubezen je iznajdljiva in najde pot do potrlih, žalostnih, trpečih, ki so morda žejni le ene dobre besede — ljubečega nasmeha.

Poznaš bolnika, ki bi mu bil tvoj poset tako ljub in drag, da bi mu hvaležna solza zalila oko. Vtrgaj cvet in pohiti z njim k nesrečnemu!

Nešteto ubožcev trka na naše duri. Bedo in potrebo srečujemo pri vsakem koraku. Zdaj jasno, očitno, zdaj prikrito, sevajočo iz prosečih oči. Dekliško srce ne prenese takih pogledov, ne da bi se oglasile najblažje strune, ki izzvene v plemenita dela.

Božič se bliža, tisti sveti Božič, ki se ga tako veselimo, ki smo ga z vročim hrepenenjem pričakovali zlasti kot otroci. In prav radi tega se ozrimo na neštete sirote, katerim ni bilo nikdar dano, obhajati ta lepi praznik v objemu dragih svojcev, . . . klečati z milo mamico ob blestečih jasicah in se veseliti božičnih darov z ljubečim očetom. Najlepši cvet hvaležnosti zadehti ob božičnih jasicah, če se spomnimo te ali one sirote in ji pripravimo vsaj kapljico tiste božične radosti, ki je bila naš nezaslužen delež. Božje Dete nas bo blagoslavljalo, Terezika, blažena otroška Cvetka, pa bo spremljala naše ljubeče setve z rajskimi smehljaji. Prilivala jim bo s skrivnostno roso, da bodo cvetovi prinašali tisočeren sad. —

Blažena karmelska Roža nas pa uči tudi notranjih del ljubezni. Saj vemo, kako je vsa plamtela v apostolski vnemi za duše. V apostolski vnemi moramo tudi me razširiti srca in objeti, kot blažena Terezija, vesoljni svet, vse duše, ki so jim kalvarijski Rubini odkupili življenje. Bratske in sestrinske duše so, ki jih je Gospod izročil našim ljubečim vzdihom.

Izvrševanje del ljubezni ni vedno lahko. A v dosego palme ni nobeno trpljenje preveliko. Blažena Terezika pa nam bo vlila svojega duha in vodila nas mladenke, da bomo vedno in povsod trosila cvetje požrtvovalne ljubezni.

Terezija, — roža svetniška,
ožarjaj nam pota dekliška!

BOŽIČNA PESEM.

CIRILA.

Alenčica in Tinica sta baš prižigali svečice na drevescu, ko je začelo snežiti.
„Ne bo ga“ —
Omahnila je Alenčica bela roka. Bledo je vrgla lučka žalosten pramen čez tihe oči, ki so čakale.
Tinica se je sklonila k njej in ji pošepetala:
„Mogoče pride. Na sveti večer“.
„Sneži. Ne bo ga“.

Prižgali sta svečice krog in krog in sta se gledali v sijaju lučic in zvezdic, in sta bili roži v rajanju kresnic.

„Lepa si, Alenčica!“

„Lepa si, Tinica, sestrica!“

„O, kako je lepo!“ — sta vzklili obe in se v smehu sesedli na divan ob steni.

„Njega pa ne bo“ —

„Ne bo“.

In sta bili žalostni: sklonila se je Tinica Alenčici do temnih las, ovila dlani krog vratu in sta sanjali v sijaj lučic in se bali senc, ki jih je metal žalobni blišč po tleh in stenah.

„Tako sva sami, kraljičini zakleti“ —

Zunaj je naletaval sneg. V težkih kosmih. Veje kostanjev so v teži padale na ledene šipe in se otresale vanje. Kot črn vran, ki kljuje. Črn vran na srce —

Zažarelo je lice Alenčici in je šepetala kot mehko povest:

„Zunaj naletava sneg — ko sem prižgala prvo svečko, se mi je zdelo, da mi je nagnil že davno izsanjani obraz nad čelo in dahnil v lase: Danes pridem! Pa obraza nisem videla. Prižigala sem drugo svečko — zunaj je naletaval sneg — in roka mi je trepetala, ko sem mislila: V snegu blodi moj dragi, že gre pot k meni Alenčici-kraljičici. V rokah pa nosi svoje srce kot lučko božično in jo pripne na naše drevesce, da bi lahko ves večer zrla vanj. — Pa je tako gorko srce in hodi, pa ne zna poti. Morda je že pred vrati, samo odprl bo in bo vstopil. — O, in v meni je toliko ljubezni, da bi mu jo dajala! In jaz bi mu dala svojo dlan na dušo, on bi mi pravil zlato povest. — Srce njegovo bi pa gorelo kot lučka na drevescu — zunaj bi naletaval sneg, v sobi bi bil sveti večer in on bi govoril tisto zlato besedo, ki je ne poznam, pa jo sanjam —“

„Ljubim“ — je dahnila Tinica.

„Ne bo ga“.

„Ali —“

Iz kuhinje je pridrsala starka in oči so se ji smejale od lučic in nakitja.

„Mati!“ —

Na srce jima je kljunilo kot črn vran:

„Pozabila sva jo in sva mislili na kraljeviča“. —

Pidrsala je k njima:

„Sneg je zunaj, otroka. V sobi pa je solnce! Vedve pa ste lučki, ki mi gorita na sveti večer“. —

In sklonila se je prav nad nje:

„Dajta, otroka, da vaju poljubim, da bosta vedela, kako ljubi mati na sveti večer“. —

„Ljubi?“ —

Zaslanjali sta bili besedo in zdaj sta jo čuli. Za vrati se je zganilo, kot da se je človek popotni okrenil in skril srce pod plašč. — V njiju pa se je dvignilo nekaj iz globočine in sta dihnili vanjo:

„Mati!“

„Ali naj Ti izpojeva vse?“

Zaigrala je Alenčica na klavir in zvoki so padali kot težki kosmi snežink, Tinica pa je pela, da so ugašale lučke na drevescu — in se je mati, pogreznjena v mehke blazine divana, solzila — na sveti večer. —

In sta peli, kako je deklica želela zlatih sanj in je venela kot brez vode lokvanj, — in čakala, kdaj se odpre dver . . . Pa je še večja radost, ko mati poljubi hčer, in je še ena sladkost: sveti večer. —

Ječale so tipke pod opojnostjo zvokov in ledene rože na šipah je tajala pesem.

Potem sta stekli k materi in ji čebljali v naguban obraz in sta videli v njem vse bolesti in neizmerno ljubezni. —

In sta videli še, kako druga Mati polaga Sina v jasi in mu poje uspavanke. Sin pa je Sin-Bog, in pastirci mu pojo molitve-uspavanke. Sin-Bog pa je tisti, ki se je dajal vsega in vsem in ni ničesar jemal zase in so ga za to bičali in križali. On pa se je rodil, da je mogel trpeti in je v smrti, ko so mu prebodli srce, dahnil: Ljubim —

„Ljubim“ — se je dvignilo v tretje v njiju iz najglobokejših globočin.

In sta sklenili bele dlani v bele cvetove ter sta zapeli v naletavanju snega in zvonjenju polnočnih zvonov:

Sveta noč, blažena noč . . .

○○○○○○○○

NOČ BOŽIČNA, PRIDI!

CILKA ŠORLIJEVA.

Noč božična,
kako si tiha,
kako si lepa
v dalji sinji!

Duša vsa nemirna
hrepeneče tebe čaka:
pridi — !

Srečo, mir, ljubezen diha
v srca naša
sama misel nate.

Eno željo hranim zate:
Dahni mi v srce
poljub miru — !

○○○○○○○○

OB TIHIH URAH.

ANICA LEBARJEVA.

3ivljenje sedanjega časa je polno naglice, tekanja in vrvenja. Kdo hodi danes še počasi po cestah in ulicah? Vse hiti in drvi. V jutranjih urah je vrvež še posebno silen: od ljudskošolskega učenca, gimnazijca, visokošolca, od delavca in uradnika do kuharice in gospodinje, vse je na cesti in hiti in drvi. Kam? Po svojih opravkih, za delom. Tudi podnevi se ulice ne izpraznijo, vrvenje se ne ustavi, dokler se v večernih urah zopet ne napolnijo z oni-

mi, ki iščejo zabave, razvedrila, veselja. Tedaj se odpro vrata bajno razsvetljenih zabavišč in tu se nadaljuje vrvenje in hlastanje za zabavo pozno v noč, pogosto do jutranjih ur. In zjutraj se prične iznova lov za vsako minuto, ki pomenja nekako življensko srečo. To neprestano drvenje pa pusti na človeku svoje sledi: neka utrujenost, izmučenost, nervoznost mu gleda z obraza. — Marsikateri je venomer zaposlen in res dela včasih za dva; drugi je na videz silno delaven in zaposlen, ne na pravi pa ničesar izrednega; zopet drugemu pa se že od daleč pozna le želja po zabavi.

Nehote pa se človek vpraša: „Kdaj pa ti ljudje počijejo od vednega drvenja? Kdaj si vendar privoščijo uro oddiha v samoti?“

Vsak človek v resnici potrebuje tudi časa miru in oddiha. Delo, resno delo sladi življenje; neprestano delo pa človeka zasušnji, otopi, mu uničuje telo in dušo. Kakor osvežujoča kopel deluje odmor, tihota in mir. V taki tišini se zbira nova energija, nastajajo novi načrti, nova stremjenja. Vsakdo nujno potrebuje včasih urico časa, ko stopi razrešen vseh obveznosti v „tiho kamrico“ svojega srca, svoje duše, sebe samega. Pri trajnem in neprestanem delu, pa tudi v neprestani zabavi nikoli ne pride do zavesti svoje notranjosti, ki zato ostane pusta, prazna, negojena. V hršču in vrvenju prav za prav nikoli ne pride do tiste samobitnosti, ki je uprav njemu lastna, nikoli ne more izraziti svojega jaza, kakršen je v resnici; saj se mora vsepovsod ozirati na splošno razpoloženje, skupne ozire, družabnost. Šele tedaj, ko stopi iz vnanjosti v svojo pravo notranjost, presodi in preišče, kaj je v vsesplošni gonji vnanjega sveta še ostalo pristno njegovega v notranjosti, koliko se je prikradlo vanjo tujega. V tihih urah pretehta svoje dobro in svoje slabo.

Vsa časnost je glasna, hrupna, kričeča, tihe pa so in tajne niti, ki nas vežejo z večnostjo. Kar nas obdaja, je last tega sveta in vse to dojemamo preko naših telesnih čutov. Duša naša pa sprejema s svojimi nežnimi čuti šepetajoče in tajinstvene glasove, ki ji govore o večnih rečeh. Toda te glasove more slišati le tisti, ki si je z vsemi močmi svoje duše prisvojil notranjo tišino in notranji mir. Mir je moč in le močne duše spoznajo resnično njegovo vrednost. Saj pridejo do njegove posesti le s premago sveta in sebe samega. Burja in vihar sta vihrala preko njihovega življenja, šele v tej borbi so spoznale vrednost tihega vpliva svoje notranjosti, precenile dobrine sveta ter začutile globoko hrepenje po višjem, večnem. Zato navadno govorimo o očiščenem miru starosti in ga cenimo kot posebno pravico onih, ki imajo življenske boje že za sabo.

In vendar bi bilo neprimerno, da bi si le starost prisvajala to prednost. Že v mladosti moramo stremiti za tem, da dosežemo ta mir. Vse naše življensko delo in ves naš vpliv na druge sta odvisna od njegove posesti. Zato se moramo priučiti tega koraka iz hrupne vnanjosti v notranji mir na naših najsvetejših idealih. Najplemenitejši in najboljši vzor tudi v tem oziru nam je Kristus-Gospod sam. Jasen, svet mir je bil razlit nad njegovo osebnostjo. Nikjer in nikoli ne opazimo v njegovem mnogovrstnem in neprestanem, napornem in neodločljivem delu sence nemira. V čudoviti harmoniji delujejo vse njegove moči za velike, svete, večne smotre. Pri vseh mnogostranskih in začuda močnih ovirah, ki se stavijo njegovemu delu na pot, se niti za trenotek ne skali mir in enoglasje njegove duše. Vemo pa — to nam pripovedujejo njegovi apostoli — da se je pred vsakim velikim delom skril v samoto kakor da se pripravlja in zbira novih moči za novo delo. Sam je šel v puščavo, sam se je umaknil ljudstvu, sam je molil na vrtu, sam je ostal tudi v svojem trpljenju, dasi ga je obdajala hrupna množica. Samota in molk, ki sta izvirala iz notranje zbranosti, sta postala veličastni, kraljevski plašč tudi ob času zasramovanja in zasmehovanja na Kalvariji, ko je osamljen molčal in trpel.

Take notranje zbranosti, tihote in dušnega miru potrebuje in si ga gotovo tudi želi vsak posameznik; potrebuje pa ga v teh resnih časih tudi naš narod. Dolžnost vsakega, zlasti pa naših žen in mladenk je, da premosti zevajoči prepad med notranjostjo in zunanostjo s tem, da se navadi pogosto stopiti v svojo notranjost, kjer se zopet zave svojega vzvišenega namena. Na ta način pa postane ta mir tudi skupna narodna last, ki nas more ščititi pred povnanjenostjo. Zavest, da v notranjosti črpamo iz večnih božjih virov, ki izvirajo v Bogu in se izlivajo zopet Vanj, bodi temeljni znak našega življenja!

„SOLNČNI ŽAREK“ PIŠE.

(GOSPEJ MARJI.)

Kaj naj Vam povem?

Že ko ste v prvi številki „Vigrcdi“ vabili vsa dekleta, naj pridemo in položimo svoja srca na Vašo dlan, sem Vas vzljubila. Pa ne vem, ali je bila lenoba ali neokretnost, da Vam nisem pisala. Z nekakšno zavistjo (kako se to težko prizna) sem zasledovala odgovore, ki ste jih pisali deklicam, in želela sem, da bi bil eden teh odgovorov pisan zame, čisto zame.

Okregala sem se: Norček, ali ni g. Marja tako iskreno vabila, naj pridemo brez strahu? Pa zaviđaš druge, ko bi bila lahko že sama dobila odgovor . . .

V prvem Vašem pismu ste se nam predstavili. Ali se ne spodobi, da tudi jaz povem, kdo sem?

Po dovršeni meščanski šoli sem silno želela, da bi postala — učiteljica. Malokomu sem priznala to željo, sama pred seboj sem jo skrivala v najskritejši kotic svojega srca. Še sedaj, ko se mi želja ni izpolnila, čuvam vse takratne sladke sanje kot najdražje spomine. Mamica, ljudje so tako neusmiljeni! Ako hočemo komu nekoliko odgrniti zastor do svoje notranjosti, pa nas včasih tako neokretno zavrnejo. Morda v srcu ne mislijo tako hudo kot je njih beseda osorna, meni se pa zdi kot bi kdo pljunil na prav lepo sliko; in žalostna sem radi slike. ki se kljub obrisanemu madežu ne sveti več tako lepo. Nikakor se ne morem navaditi, da bi v ljudeh gledala tujce, ki nočejo ali ne morejo razumeti solnčnih vzorov, ki si jih tako lepo slikamo mlade deklice.

Učiteljica nisem postala. Morda je bolje tako. Zunaj v svetu bi le preveč zaupala svoji moči in bi morda — padla. — Pač mi je bilo težko zapustiti vzgojiteljice in sogojenke, posebno one, ki so se pripravljale za ta ali oni poklic v svetu. Ko sem pa slišala sedaj od te, sedaj od one, kako so se ji polomila krila med svetom, in so jo ogoljufali upi, sem se zvesto oklenila doma. In veste, g. Marja, kaj sem sklenila postati? Deklica, kot si jo je želel naš dr. Krek, da bi francosko govorila in se ne sramovala opravljati najnižjih hišnih poslov. Pa še vse lepše sem si naslikala ta svoj vzor:

Solnčni žarek hočem biti naši hiši. Mamica, ali ne odobravate?

Pa je včasih težka ta moja naloga: baš v trenutkih, ko je najbolj mračno, mi volja oslabi in omahnem . . . Takrat se spomnim: „Solnčni žarek hočeš biti!“ — in z vso voljo spravim voz zopet v tir. Ne samo vsako delo izvršiti, ampak tudi z veselim obrazom, to hočem. Ali ne prodre solnčni žarek v vse kote? In ali ga ne opazimo najprej in se ga ne razveselimo najbolj takrat, ko pride v mračno izbo? Gospa Marja, ali upate z menoj, da bom krepkejša ravno takrat, ko bo najbolj temno in bodo moji najbolj potrebovali solnca?

Želela sem delovati javno; mamica, povejte, ali mi ni Bogec dal še vse lepše naloge: mamici in ateku in sestricam in bratcem tiho kazati pot do Solnca?

„Vigredni teden“ mineva. Pravijo, da imam dober jeziček. Zatorej poskušam, je li res kaj prida. Ne vem, če boste zadovoljni z mojimi uspehi: dve naročnici sem že dobila, pri treh pa še upam ovreči zadnje ugovore.

Jezušček se bo kmalu rodil. Pa bi želela, da bi natrosil polno svoje tihe sreče v srce Vaše in moje in v srca vseh deklic!

„Solčni žarek„.

oooOooo

ŽENA NEOMOŽENA.

ANGELA GRČAR.

aj prav kratko spregovorim o ženi, ki ima v svetu najmanj veljave, ki je pravzaprav zgrešila poklic, za katerega jo je postavil Stvarnik na svet: o ženi neomoženi.

Resnica je, da skoraj vsako normalno razvito žensko bitje kdaj v življenju zahrepeni po sreči, ki tiči v zakonski zvezi. O vzrokih, zakaj kljub temu mnoge ostanejo samice, ne utegnem tu razpravljati, dasi bi bilo tudi to zanimivo. Rada bi le pokazala in dokazala, da samski stan za ženo ni taka nesreča in tudi ne taka sramota, kot navadno misli večina ljudi. Treba le, da uravna vsaka svoj življenski cilj tako, da ga more doseči tudi brez pomoči moža — sama. Ko bi vzgojiteljice na to obračale večjo pozornost, bi ne srečavali v življenju toliko obupanih in nesrečnih deklet, katerih kisli obrazi in razdražljivo vedenje glasno pričajo, da so po sili ostale samice. Morda so bile preveč izbirične ali so drugače zamudile pravočasno priliko. O takih tu ne bomo govorile, ker baš take so spravile samski stan ob kredit, da marsikatera površna duša rajši izbere nesrečen zakon, kot bi ostala sama.

Rekla sem, da samski stan ni taka nesreča — ne za javnost ne za posameznico — kot se navadno misli, pa upam trditi še več: Samice so pravi blagoslov za človeštvo! Kako naj to dokažem? Mislim, da ne bo težko.

Vse, ki imamo nekoliko več izkušenj in vpogleda v življenje, vemo, kako zakon ženo popolnoma osvoji, da ji za javno delovanje ne preostaja ne časa ne volje, če hoče biti gospodinja in mati, kokor njen poklic od nje zahteva. Le malo jih je, ki bi brez škode za družino mogle aktivno pomagati pri raznih dobrotelnih, izobraževalnih in drugih koristnih društvih. Vse ure od ranega jutra do poznega večera so neobhodno potrebne svojcem, ki jo vsaj redno brez škode ne morejo pogrešati. Tudi vse misli njene, njeno srce je pri družini, pri otrocih, ko bi se tudi telesno oddaljila od njih. Trditi smem, da bi težko uspevala tudi le ena ženska organizacija, ako bi slonela le na omoženih ženskah.

Tudi neomožena žena ima svoje dolžnosti, mnogokrat velike in težke dolžnosti, vendar mnogotere še po vseh teh dolžnostih najdejo čas, ki ga svobodno posveti ali zabavi, ali razvedrilo, ali pa tudi javnemu blagru: našim organizacijam. In kar je najbolj važno: to delo jih ne odteguje njihovega poklica, njihovim dolžnostim, marveč jim samo pomaga, da koristno uporabijo čas, katerega bi sicer zabile z grdim opravljanjem ali celo obrekovanjem ali brezplodnim sanjarjenjem.

Poznam v svojem kraju dekle, ki kar oživi in se pomladi, kadar je kaj več opraviti pri izobraž. društvu. Kljub vsem razočaranjem, ki jih je tekom 20letnega delovanja doživela, je ostala mladostno vesela in zabavna in to najbolj takrat, kadar se največ zahteva od nje. Tudi nekatere tovarišice in druga dekleta poznam, za katere vem, da jim ravno izobražev. organizacija najbolj nadomestuje zakonsko

srečo. Čemu sem se ravno pri izobraž. organizaciji toliko pomudila? Saj to vendar ni poklic, da bi se ž njim neomožena žena sama prerila skozi življenje. Ne, toda poleg poklica, za katerega naj se **vsako** dekle pripravi za časa, da jo bo preživljal, je po sodbi mnogih ravno organizacija tako času primerna naprava, da delo v njej le težko opusti, kdor se ga je enkrat lotil.

Kateri življenjski poklic pa naj si izbere vsaka? Na vsak način onega, za katerega je najbolj sposobna. —

Kakor Vam je znano, so stare tetke pri hiši najmanj upoštevane, vendar bi si upala jaz prav ta poklic, če ga smem tako imenovati, toplo zagovarjati. Samo pogledjmo malo okrog po naših kmečkih domovih! Kdo najbolj nesebično podpira hišno mater pri težkem in odgovornem delu, če ne ravno taka tetka? Kdo otrokom najlepše nadomestuje mater, če jo je Bog po človeški sodbi prerano poklical k sebi? V mislih imam seveda plemenito, požrtvovalno tetko, ki zna zatajiti svoj lastni jaz, da osreči druge — ne samopašnih klepetulj, ki drugim spodkopavajo družinsko srečo . . .

Kljub temu bo večina deklet morala s trebihom za kruhom. Toda kam?

Najbolj idealne, ki čutijo v sebi nagnenje in moč, se lahko posvete redovnemu poklicu, ki sicer zahteva največ odpovedi, a bogato plačuje z dušnim mirom in srečno smrtjo — — —

Skoraj popolnoma nadomešča materinstvo poklic učiteljice. Dobra, skrbna mati in vzorna učiteljica sta dve zvezdi, ki najsigurneje vodita mlado življenje po potih prave sreče — — — Je sicer učiteljski kruh včasih dokaj trd, celo grenak, zlasti ponekod, kjer si je učiteljstvo zapravelo ugled ali so mu ga vzeli brezvestni hujskači. Vendar naj bi se temu poklicu ne odtegovala zmožne in dobre mladenke, ki imajo glavo, srce in sredstva za to. Ob ljubezni nežnih srčec bodo najlažje pogrešale ljubezen možev in srečo materinstva.

Toda učiteljic, redovnic in starih tetk je razmeroma najmanj treba na svetu — mislim namreč po številu. Preostaja še dokaj žena, ki jim je — tako pravimo včasih — Herod umoril namenjenega moža. Vsem tem je treba posla in lahko ga najdejo. Vsi razni uradi, trgovine, obrti, tovarne so v naših dneh tudi njim odprte. Gotovo bodo pri takem in enakem poslu bolj srečne, če bodo zveste svojemu poklicu šle same pošteno svojo pot, kakor če bi se iz obupa in prevelike lahkomišelnosti obesile na vrat možu, ki ni zanje in one ne zanj. — Res je: Človeku ni dobro samemu biti, a stokrat gorje njemu, ki se mora čutiti samega, čeprav je zezan nerazdružljivo — !

ooooo

JAVNA TAJNOST.

POROČA OPAZOVALEC

I.

Kako smo ljudje neenaki! Ta se ob najmanjšem vzroku tako navduši, da bi vsakogar objel, dočim je drugi ob enaki priliki miren kot skala. Eden se zagriže v jezo, ki traja na leta, ta ponudi roko v spravo, preden se je obrnil. Odkod to? Je v vsakem človeku neka svojevrstnost v čustvovanju, katera na iste vzroke različno odgovarja. To človekovo svojstvo imenujemo temperament. Temperament ni značaj; kajti značaj je plod tega, kar si po naravi, in pa tega, kar je iz tebe naredila vzgoja, okolica, družba, z eno besedo življenje. Značaj si pa dobiš tudi sama s trajno samovzgojo. Značaj je torej to, kar daje človeku pravo vrednost, temperament pa je le kašipot, kako naj s človekom v gotovih slučajih postopaš, da ne škoduješ ne njemu, ne sami sebi. Značaj je glavno, temperament postransko, čeprav važno.

Kje leži vzrok za različnost temperamentov? V tesni zvezi duševnega s telesnim. Oboje se zlije v nerazdružljivo enoto. Telo je s strunami preprežen instrument, na njem pa igra duša. To enoto ti predstavlja človek, kadar poje: pri tem je človek igravec (pevec) in instrument obenem.

Že čutim, da s suhoparno razlago dolgočasim, samo to naj še omenim, preden posamezne temperamente nazorno orišem, da pride pri označbi temperamenta predvsem v poštev, kakšno je telo, in kakšna kri. Pri določanju imen za temperamente je odločala zlasti kri, zato so imena temperamentov ta: sangvinični ali naglokrvni, kolérični ali vročokrvni, melanholični ali težkokrvni in flegmatični ali hladnokrvni.

Najpogostejše je ženska sangvinka, zato naj bo v naši razpravi — Minka. Kakšna so njena telesna svojstva? Minka je srednje velika, vitka, vsi udje so prijetno umerjeni. Glava je lepo okrogla, čelo vzbočeno in vedro, zadnja stran glave dobro razvita. Oči so velike, pogled je jasen, odprt, se hitro menjava, vendar ni nervozen, pač pa živahen in prijazen. Nos je „pravilen“, ustne lepo zaokrožene, in čeprav se nagibljejo bolj k debelosti kakor k tenkosti, jim rožno-rdeča barva daje otroško ljubkost. Lica so polna in navadno cvetoče rdeča, obraz, kakor sploh cela postava, kaže prijetnost, časih precejšnjo lepoto. Vrat je primerno dolg in vitek, ramena so ravna. Hoja je lahka in gibčna, prožna, kot da ji sili vedno na ples. Cela zunanost je vedra, vesela, živahna, nikoli v zadregi, z eno besedo: Minka je življenje samo.

Minka ima izborna čutila, vse vidi, vse sliši, nič se ji ne odtegne. Zato se njena čustva hitro menjajo: takoj se razburi, a je v isti minuti že mirna in dobra. Njena fantazija je živahna, bujna, nebroj predstav gre kot nagel film mimo nje. Spomin je uren in Minka se še po dolgem času ne moti, če trdi, to sem takrat videla, to takrat slišala. Vendar Minka ni pazljiva: če je v šoli ali pri predavanju, jo mika k smehu in klepetanju. Če govori, ji gre tako hitro, da se ji besede skoroda premetavajo. Kjer ji zastane beseda, se začneja pesem, a samo začetek, malokdaj, če ni prav, prav kratka, jo poje do konca. Med govorenjem maha z rokami, kot da jo obdaja roj mušic. Minkin glas je prijeten in je navadno sopranistinja.

Ker se pa pri presojevanju temperamenta mora upoštevati tudi duševna stran človeka, si Minko pogledjmo od te plati. Minka je hitrokrvna dekle, njena kri se hitro pretaka. Ker je njena kri lahko tekoča, se Minka za vsako stvar, za hipni pojav, bodisi da je dober, bodisi da je slab, hitro zavzame in ker je njena kri gorka, je Minka gorko čuteča, in ker se njena kri hitro pretaka, se njena čustva hitro menjajo. Odtod izvira površnost.

Talent ima. Zato hoče veliko vedeti in je silno radovedna. Njen duh je obsežen, zato se tudi za vsako stvar zavzame, a brez prevdarka. Če se hoče kakšne reči naučiti, ne gre na globoko, radi hitrega kroženja krvi se um ne more v nobeno resno vprašanje globlje poglobiti. V svojih sodbah, sploh v svojem naziranju je Minka površna, ponavadi pretirava, naredi iz muhe slona.

Minka ljubi vse, kar je lepega, se veseli nad cveticami in rada prebira podoče. Toda čut za eno vrsto lepote hitro mine, zaželi si drugih predmetov in leta kot metulj od cveta do cveta. Minka rada menjava prijateljice, menja snubce, menja društvo. Primerjal bi jo z muzikantom, ki zna igrati na vse instrumente, a na nobenega popolno. Njena hitro tekoča kri ji ne dopušča, da bi se njen duh umiril in njeno čustvovanje utrđilo — zato Minka začne sto in sto reči, izvozi pa nobene. Njena volja je umeten petelin na strehi, ki se obrne tja, kamor pač veter zapiha.

Rekel sem, da je Minkina kri lahko tekoča in gorka, zato Minka ni zvitá in preračunajoča, ni zahrbtna, odkritosrčna je, čustvuje z veselím in ža-

lostnim, ne žali hitro, uslužna je in prenese grajo in kazen, ne da bi bila dolgo časa užaljena in ponudi roko v spravo takoj. V svojih delih je nesebična, ne računa na plačilo, rada pomaga, če le more. Varčna ni, hranilnih knjižnic nima: če ima, rada posodi, a ne vpraša, kdaj dobi povrnjeno. Lahkomiselnost je njena glavna napaka, ker se ravna po načelu: več kot ubiti me ne morejo!

NAŠA ORGANIZACIJA.

Nova diploma za tekme — težko pričakovana — je vendar enkrat tu. Ali ste si jo že ogledale? Ali ste našle na njej kak globlji pomen za orliško življenje in delovanje, ali vam je zgolj kos belega papirja s par bolj ali manj posrečenimi modernimi ornamentami in figurami?

Bistveni del diplome je vertikalni, ornamentalni pas na levi strani, ki ga obrobja ornament iz prireznih lavorovih listov z jagodami. Sredi tega pasu je ožji pas, ki predstavlja polet Orlic, in nekoliko nad sredo se nahaja okrogla slika dekleta-Orlice s svetilko in palmo v rokah.

Orlice zmagovalnega krožka so dobile diplomu, ki je nekaj lavorjev venec tja njihov trud in požrtvovalnost. Nevarno je, da jih ta čast omreži, da bi preveč važnosti polagale nanjo in pri tem pozabile na svoj pravi namen, na polet proti višjim vzorom in na tekmo zanje. Prirezani lavorovi listi jih spominjajo na minljivost pridobitve časti, ki ji je danes sveža, jutri pa — suho listje . . .

Polet Orlic navzgor predstavlja srednji pas. V lepem redu in sklenjeni vrsti streme kvišku, nobena noče zaostajati v plemeniti tekmi. Med orlicami pod okroglo sliko in ono nad njo je skrit presledek. To znači tajno, skrivnostno pot notranjega poleta.

Okrogla slika kaže Orlico, ki je dosegla svoje vzore, zato je dobila palmo zmage. Drži jo v desni roki nekoliko proč od telesa, ker ji je zmaga lahko v padec, če se prevzame. Tega se tudi zaveda, kar dokazuje njena skromno sklonjena glava. Njeno obličje pa kaže krepak izraz — volje je treba za zmago! — Svetilka v dekletovi levici simbolizira njeno srce, polno ljubezni do Boga in do bližnjega. Obe morata tvoriti harmonično celoto, zato sta upodobljeni kot en sam plamen, ki obsega v sebi dva plamenčka: spodnjega s tremi v eno strnjeneimi krogi — ljubezen do Troedinega, zgornjega — ljubezen do bližnjega . . .

Ljubezen ima biti središče in ognjišče dekletovega življenja in delovanja. Iz nje izžareva vsa volja za vzori — plamenčki, goreča srca se dvigajo in plavajo navzgor — v večnost . .

Diplomo je narisal Ljubljčan fr. Ladislav Pintar. Njegovo delo je tudi slika na novem ovitku „Vigredi“.

Prosvetno-organizatorični tečaj Orliške podzveze se je vršil 5 dni v novembru v Ljubljani. Udeleženek je bilo 45. Z veliko resnobo in

vnemo so sledile predavanjem, ki so (z eno izjemo) sledila natančno po programu in jih je bilo 24. Pridno so si pisale lepe misli predavanj v zvezke, „da bomo imele doma sestram več povedati“. Z izredno hvaležnostjo so ob slovesu naglašale umestnost predavanj: „Higiena telesa“, „Naravni poklic žene“ in „Spolna pedagogika“, ki so bila podana, kakor tudi vsa druga, od strokovnjakinj in strokovnjakov. Ostala predavanja so bila: Feminizem in krščansko ženstvo, V čem obstoji značajnost (4 krat), O poslovanju (5 krat), Poslovnik, Gospodinjstvo (2 krat), Voditeljica krožka, Naše prireditve, Splošna higiena, Dekliški sestanki, Clanarina, Naraščaj, Nove naloge orliške organizacije, Moda. Poleg tega je bilo večkrat na sporedu skupno petje. V prostem času so si tečajnice ogledale muzej in se na sestankih o marsičem pogovorile. Poleg nekaterih malenkosti, ki jih je zakrivilo nenaklonjeno vreme, so se imele ob odhodu pritožiti le nad eno okolnostjo — tečaj je bil prekratek! — Tudi centrala je bila z Vami, drage sestre, popolnoma zadovoljna, Vaše obnašanje je bilo do malega vzorno! Hvala Vam! Oddajajte doma bogate zaklade, ki ste si jih pridobile v onih dneh, manj srečnim sestram z enako pripravljenostjo kot ste jih na tečaju sprejemale. Ob letu pa zopet na svidenje v Ljubljani ali kje drugje — toda takrat naj — če le mogoče — ne ostane doma noben krožek! Bog živi!

„Dekle in lilija“, za sopran in alt po besedilu Jos. Cimpermana uglasbil p. Hugolin Sattner. To ljubko pesem je založila in prodaja Orliška podzveza v Ljubljani. Izvod s spremljevanjem stane 2 Din. Ker bo pesem obvezna za tekme, naj si jo v zadostnem številu takoj omislijo vsi krožki. Prav tako jo toplo priporočamo vsem drugim ženskim zborom, ki bodo skladatelju in založnici enako hvaležni za lepo delo.

Poročila se je sestra Štefka Komatar, bivša članica tehničnega odbora Orliške podzveze z g. Ivanom Kermavnerjem, bivšim načelnikom Orlovske podzveze. Vrlemu orlovskemu paru najiskrenejše čestitke in prisrčna voščila!

Misijonski tečaj bo v Ljubljani 6. in 7. jan. 1924. To je za nas novost, pa vesela in lepa novost. Spored so že in še bodo prinesli razni listi. Vigrednicam tečaj najtopleje priporočamo.

OD SRCA DO SRCA.

(POMENKI Z GOSPO MARJO).

Vsem. Jasnih zvezdic za sveto noč! Naj Vam bodo duše svetli domovi čudežnih Rojstev: da boste tiho hodile v Luč in boste lučke zemlji, ki je temna. Naj hodi z Vami Kristus!

Oklenite se Vigredi, da bomo skupno vstvarjale dom življenj, ki se bodo drugo ob drugem razrastla v silnejšo jasnost. Saj ne vemo, da nas morda čakajo druga življenja . . . Da jim bomo opora, moramo poiskati iz nas ženo, ki je vsa žena: tiha in svetla in dobra . . .

Polno upanja nam vsem za Novo leto!

Jelka — otroček! Zaprla bi ti oči, da bi ničesar temnega ne uzrla med ljudmi . . . Ali smem tudi drugim pokazati tvojo svetlo stezico, da bodo vse videle, da žena mora v globini duše ostati otrok — sicer se je oddaljila sama od sebe? Ne veš, kako sem se sklonila k tebi, kot da bi morala tvojo malo dušico vzeti v svoje dlani in ji nekaj lepega, lepega povedati, ko sem prečitala tvoje pismo. Naj ga prečitajo še druge:

„Časih se mi zazdi, da sem dete in v takih trenutkih bi pela pesmi, a so globoko v meni in jih ne morem izpeti; le skakala bi, skakala in vriskala — — — Hotela bi biti Mala Terezija — pravkar sem prečitala njen življenjepis. Ti jo tudi poznaš, mamica, zadnjič si jo omenila.

Ali nisi tudi Ti začutila v sebi novega življenja, ko si zavonjala nebeške vonjave male rožice: O da bi tudi jaz bila igrčka v Jezuškovih rokah! Veš, kaj sem sklenila?

Jaslice bom pripravila božičnemu Detetu, žive jaslice: svoje srce. Vanj ga bom položila ko bo prišel — — — Samo če ga ne bo preveč zeblo. Ker v Jelkinem srcu je večkrat na leto zima . . . Saj me razumeš, mamica?!”

(Tako nam piše Jelka. Kot da je pisala namesto nas vseh . . .)

Glej Jelka, pa Jezušček rad pride, tudi če je zima. Misli: snežec je obletel dušico; vsa je bela, bela in Jelka spi . . . Jezušček pride, — stopica čez bel snežec in se smehlja . . . Narobil ji bo stezico . . . In ko se Jelka prebudi, bo videla v snežcu drobne stopinje — — — In bo dejala: to je bil otroček, to je bil on in bo šla naravnost po beli stezici in ga bo našla. In dobro ji bo . . .

Da bi se prebudila prav na sveti večer! In bova šli skupaj čez njegovo stezico — — — na sveti večer . . . In peli nama bodo zvonovi.

Nesebična ljubezen. Tvoja bojazen je bojazen vseh deklških src, ki so ostala čista; tvoje vprašanje je ono veliko vprašanje vsake žene, ko zasluti v sebi klic, ki je v njej kot od vekomaj. Zato dovoli, da bodo tudi druge videle tvoje vprašanje, ki je tudi v njih, in da bodo tudi zase našle odgovor. Ti pišeš:

„Veselim se, da živim, četudi nisem v najsijsnejših življenjskih razmerah. Poraja se pa včasih v meni čut, ki marsikaj zatemni. Ta čut

je — rekla bi — neznan, pa vendar domač, lep — pa se ga skoraj sramujem. Postal je usiljiv, poraja se vedno in vedno: imenovala bi ga „željo po materinstvu.“ Sama ne vem, kako se je udomačila v meni. Kolikokrat mislim: lmeti lastnega otroka, ga spoznavati, ga vzgajati, zanj trpeti. Kako bi ga ogrevala z vso ljubeznijo, ki je bogato nagromadena v meni, a ki bo vendar ostala zakopana, ustvarjena le za umreti.

Ali me obsojate? Vem da me in bojim se tega. Kako sem se vam mogla razkriti tako globoko kot še nikomur? Že dolgo se mi je namreč zdelo, da se moram o tem z nekom razgovoriti. Zagotavljam vas, da to čustvo ne izhaja morda iz kake umazane želje, ne, saj se mi zdi čisto — le nenavadno.

Hotela sem vam pokazati neko drugo stran deklškega značaja — v upanju da najdem odgovor . . .“

Bodi mirna. Želja po materinstvu se prej ali slej vzbudi skoro v vsakem dekletu in sicer v bolj ali manj ostri obliki. Ta želja je povsem naravna, saj vemo, kako globoko posega v življenje žene, torej tudi družine in vsega človeštva. Ker pa je duša tako tesno združena s telesom, odgovori na to duhovno željo tudi telo in sicer s tem, kar ti imenuješ „čut“, kar ti zatemni dušo, da ne more več tako veselo zreti sama nase. Zaradi tega pa, ker je ta želja tako tesno spojena s telesnostjo, ki je podvržena nižjim nagonom, ki hočejo dušo nekako oslepiti, da bi izgubila Boga iz svojega notranjega vida in se jim prosto prepustila — mora biti ta želja vedno pod najčistejšim vodstvom duše, ki jo vodi najvišja Ljubezen. Naj bo v najbolj žgočem stiku z vestjo, resna iz silne odgovornosti, ki sega v večnost, svetla iz molitve, vedno pa lepa, lepa iz Boga.

Nikoli ji ne smeš dovoliti vstopa v dušo radi nagonskih sil, ki so v telesu; duša jo mora voditi za roko, dušo pa milost, ki je luč iz Boga. Potem se ti ni treba ničesar bati. Želja po otroku naj bo ona velika želja po duši, kamor boš razdihala svoje življenje do svojih poslednjih jasnin. Če bo taka — bo čista — telo se bo ugašajoče umaknilo višjemu smotru.

Zaradi tega je dvignil Kristus zakon v zakrament, da se more razmerje moža in žene vzpeti iz nevarnosti umazanih nižin telesnega uživanja do višjega življenja, polnega odgovornosti iz njegove skrivnosti, plemenitega, čuvajočega sveto dostojanstvo človekovo, močnega do smrti.

Upam pa, da bo „Vigred“ prinesla svetlobe tudi v te najtemnejše koticke vaših duš, da boste povsod, povsod kot svetli otroci, ki se ničesar ne boje, ker imajo luč v sebi.

Ti se pa ne boj, pridi in povej vse, vse, kar te vznemirja. Nihče te ne bi mogel obsoditi.

Solzica. Vesela sem da iščeš. Odgovor boš našla v prihodnji številki. Ker ti bo prinesel več še kot pričakuješ, smeš biti malo radovedna. Svetel božični pozdrav!

Rožica. Naj vam prinese „Vigred“ veliko solnca, da boste videle na stezice. Novi zvonovi že gotovo pojo. Da bi ti za Božič povedali kaj lepega. Pridi še! (Med pismi tvojega dopisa ne morem priobčiti, ker ni prostora — Vem pa, da si skromna in mi ne boš zamerila).

Planinka. Kako lepo pišeš: Me dekleta z dežele smo kot planinke. Oddaljene smo od velikomestnega življenja. Le v nedeljah se zberemo v našo ljubo sobico. — Prav imaš: Tedaj bi vam moralo biti posebno lepo. Vsa nasprotja bi morala pasti ob misli, da vas je toliko dušic, samih mladih, iskajoč, ki ste poiskale druga drugo zato, da vam bo mladost kot velika, bela jablana, ki se pripravlja, da bodo vzeli z nje sadove . . . Glej, če bi vsa dekleta pomislila, zakaj so poiskala družic na skupnih sestakih, bi odpadla vsa osebna nasprotstva, vse tiste zahrbtnosti, ki se nagromadijo med duše, da ljubezni ne morejo več doživljati in dajati.

Vprašaj, kako bi poživele vaše sestanke. Najprej: Vzbudite druga v drugi zanimanje, oziroma stremljenje, da nekaj novega, sočnega unesete v vas same; da bo vaša duša začutila nujno potrebo razgovora, prijateljskega, odkritega, ki vam bo polagoma odkrival v sebi drug svet, drugo življenje, ki ima neskončno večje zahteve, globlje teženje kot utešitev teles-

nega gladu, ali veselja nad novo obleko . . . Kratko: Druga v drugi morate vzbuditi zavest tistega drugega življenja, ki vas bo nujno sililo, da se ozrete v druge duše, v druga življenja. In tedaj boste začutile veliko potrebo po razgovoru, ki ne bo več ostal na stopnji blebetavosti, čenčarij, spletkarjenja, namigavanja, zasledovanja napak, sumničenja i. t. d. Kako globoko bo prešel v vas same.

To je temelj: Brez njega ne boste napredovale, ker ostanejo sicer vaši dekliški sestanki le zunanje obveznosti. Prihodnjič ti bom povedala še kaj.

Pozdravi vaše gričke in tvojo vasico in vse tvoje planinke in povedi nam še kaj.

Dekliška dušica. Skrbim s teboj. Ali je lažje že, povedi, povedi! Da bi ti tišina svetonocnih daljin dala miru in velikega zaupanja!

Krizantema. Kdaj boš povedala, kako si se odločila? Morda še drugi čakajo na odgovor.

Martinek je prišel v paradiž in za sv. noč bo vsaki sestrici prižgal zvezdico. Glejte, da je ne zgreši nebena izmed nas!

Solčni žarek. Tebi in Tvojemu pisemcu se je odprla moja duša na stečaj in ž njo naša „Vigred“, — saj si že našla, kajne? Naj sveti Tvoj žarek naravnost brez mojega posredovanja, v skrivne koticke dekliških domov in — src! Naj povsod pod njegovo toploto vzklijejo visoke misli kot so vzkile v meni. Detece božje, prečudni žarek vsevečnega Solnca, naj Ti dahne božični poljub!

○○

SESTRE SESTRAM.

Leskovec pri Krškem. — Pri nas se Orlice prav živahno gibljemo in sicer v duševnem in telesnem oziru. Dne 8. sept. smo imele že 3. redni občni zbor. Novo izvoljeni odbor je sklenil še bolj vneto delovati in posvečati vse svoje moči naši lepi organizaciji. Članic, gojenk in mladenk nam ne manjka. Imamo redne seje in sestanke, pa tudi telovadbo, ki se je prav rade udeležujemo. Lepo složno korakamo po začrtani poti in se ravnamo po ljubi, znani nam pesemci, ki pravi: Zato, Orlica, le pogum, nikar se bati bojnih trum! — Bog živi!

Raka. — Naša orlovska mladina je dne 30. sept. praznovala obletnico obstoja svoje organizacije in svojega dela. Že priprave so zahtevale dokaj požrtvovalnosti, saj je slavnostna prireditev celodnevna. Pa uspeh je ves trud bogato poplačal. Sprevod, ki se je razvil po vasi v cerkev k službi božji, je navdušeno pozdravljala res ogromna množica ljudstva. V cerkvi smo poslušali prelepo pridigo o vrhovnem orlovskem poveljniku — Kristusu in o potrebi naše zvestobe do njega. Med sv. mašo je krasno pel domači pevski zbor. Pogled na slikovito orlovsko in orliško armado pred altarjem je bil nepopisno lep. Ko se je pred povzdigovanjem

vsa ta četa vrgla na kolena in se je pripognila zastava, smo vsi globoko čutili, čigavi smo in čigavi moramo biti, če hočemo žeti uspehov.

Po sv. maši se je vršilo zborovanje na prostem. Govoril je v imenu odseka br. Tirmam, v imenu krožka predsednica sestra Lekšetova. Dalje akademik Ašič in v imenu Orl. podzveze br. Čampa. V krasnih besedah je razvijal visoki orlovski program. Tabor je podal mnogo krasnih misli in načrtov — naj ne ostane brez sadov!

Pri javni telovadbi popoldne se je zbralo do 2000 ljudi. Vršila se je v redu in je bila lepa. Ljudstvo je bilo zadovoljno in je veselo prepevalo še po minuli telovadbi. Kmalu smo se poslovili od zunanjih gostov. Ob 6. uri že ni bilo videti pri prosti zabavi nobenega kroja, ob 9. uri so pa g. župnik tudi za druge goste zaključili prosto zabavo.

Tako je naša orlovska mladina častno praznovala svoj prvi slavnostni dan. Cela prireditev je bila dostojna proslava orlovske misli in je vso pošteno mladino utrdila v ljubezni do vzvišenih ciljev naše organizacije. — Ti, orlovska mladina, le krepko naprej po začrtanem potu, služi zvesto Bogu in domovini — vse ljudstvo je s teboj! Bog živi!

UREDNIŠKA MOLČEČNOST.

Marion Mirena. — Tudi jaz upam, „da ščasoma bo že bolje,“ zato na tem mestu nekoliko odgovora. Prva pošiljatev me ni ogrela. „Hrepenenje“ je sicer od sile romantično, toda malo podobno „romanci“. „Mladost“ skuša majčkeno spominjati na Prešerna — pomislite! — toda tudi to je hudo! „V večernem mraku“ sem vas še dosti rad spremljal „med drevjem po rdečem maku“, dasi nisem mogel razumeti, odkod ta mak na Vašo pot, toda ko je legel „mrak pred noči“, je zagrnila moja nado črna noč. Tudi „na potu v svet“ le preveč izvem o težavah potovanja z vlakom, premalo o svetu v Vaši duši. — Druga pošiljatev ima več toplote. „Sama“ že precej iz sebe občuti tisto zlo: „Med širnim, hrupnim svetom, ah! — jaz nimam — mame!“ Zrel sad pa to še ni. Isto velja za „Češnjo“ in „Jesenske glasove“. Mnogo berite, skušajte dati svojim pesmim enotno misel in jo motivirajte, pa se še oglasite. Ne prosite pa več, prosim, da Vam rokopise vrnem!

Grozdana, „mala, plašna Grozdana“ skoraj ne zasluži pozornosti, ker se ni zadosti legitimirala. Toda ker tako skromno, a prisrčno govori, ker pošilja pozdrave „iz !“ severnih meja mile domovine“, ker je tam gori „tako sama s svojimi mislimi, s svojo žalostjo“, naj še kaj pošlje, če le mogoče kaj boljšega, zraven naj se pa ojunaci in pove (vsaj na ušesa), kako jo kliče njena mama, ki najbrž „Grozdana“ prav tako malo pozna kot mi.

Simona. — Vaša „Sveta noč“ ni tako napačna. Kar skušnjave bi imel, da jo natisnem, pa je priromala — prepozno. Le še dalje se resno trudite za globoko notranje življenje, napišite še kaj tako iz sebe in pošljite!

Štefka K. — Vaša pesemca „Pozni cvetki“ je čisto srčkana. Kar drhti iz nje Vaša ljubezen

do nežne stvarce božje. Oblika me pa ne zadovoljuje. Tudi sicer ne vem, kako bi. Če je to res prvenček in edinček, si ga ne morem prav razlagati izpod Vašega peresa, če pa vendarle ima bratce in sestrice, bi jih močno želel videti.

Ivanka Šr. — Vaši „Verzi v spomin“ so ponesrečeni. Niste kos tako globoki vsebini in oblika Vas baše. Namen je pa vreden pohvale. „Slovenka“ se prav lepo začne, čisto v narodnem duhu. „Jaz sem deklica slovenska, bistré misli in duha . . .“ V naslednjih kiticah pa postanete čudno „soldaška“. Prav prijazno domače se bere „Božičnica“: „Božičnica rdeča, ljubezen goreča, tebi jo dam, ker te rada imam.“ Samo da bi človek vedel, kaj je ta Vaša „rdeča Božičnica“! Dajte, pošljite še nam eno, da si jo ogledamo! In pa „Mladiko“ si oglejte na str. 158.

Tadeja. — No, kaj pravite? Ali Vas je ta številka kaj potolažila? Upam, da prejmem v najkrajšem času od Vas in vsega Vašega kroga vsaj tako priznanja polno pismo kot je bilo zadnje — hujdo, hujdo . . .

Dopis z Rake je bilo treba precej krajšati. Lažje bo prišel bogatin v nebesa kot tako dolgi dopisi v „Vigred“. Po tem se ravajte povsod! Zato kratko, pa tisto dobro, izvirno, ne zmerom po enakem vzorcu!

Snežniška. — Najprej tudi pravo ime, potem pa le še kaj!

Jutruška in Anda. Isto.

Vsem. — Pišite le na eno stran papirja, s črnilom, pustite vsaj ozek rob — to je že silno stara, prav neapetitna pesem vseh uredništev, naučiti se je že enkrat in si jo deklamirajte, preden prijemate za pero. — Bog živi!

Društvena nabavna zadruga

Ljudski dom, Ljubljana

priporoča vse potrebščine za orliški kraj: rips za bluže, ševijot za krila, čepice, nogavice itd. Dalje trakove za načelnice in predsednice, odznake s tiskom, Za telovadke so v zalogi tudi cvetlični loki.

Dobijo se tudi vse potrebne note za proste vaje.

Naročajte vse svoje potrebščine pri svoji zadrugi.

„Vigred“ izhaja po možnosti vsak mesec. List izdaja Orliška podzveza v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu. Za člane-ice je list plačan s članarino, za druge stane 25 Din; če se naroči vsaj 15 izvodov na en naslov, le 20 Din. Odg. urednica: Cilka Krekova.

Tisk tiskarne „Tiskovno društvo“ Kranj.